

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fôia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v.a. Tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 40 doidiaceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'eu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Faradepunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 20.

Brasiovu, 11. Martiu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Sabiiu. Esc. S'a D. gubernatoru conte Crenneville a calatoritu in 17 Mart. la Vien'a dimpreuna cu soci'a lasandu conducerea presidiala Esc. Sale D. vice-presiedinte gubernialu Ladislau Vasiliu de Popp.

Vien'a 12. Martiu. Vice-cancelariulu de curte transilvanu bar. de Reichenstein jace de versatu si de conducerea cancelariei pórta grigia D. cons. de curte bar. de Friedenfels.

Prolepte de invoieala

ale lui Ludovicu Kovács. (Urmare din Nr. tr.).

Cartea Dlui Kovács consta din trei parti. Partea 1-a titulata „Ceva istoria si negatiune“ se ocupa cu contractele fundamentale de statu privitoare atatu la imperiulu intregu, catu si specialminte la Ungaria. Noi vomu contrage cele 7 capete in care se subimparte acésta parte asiá, incatu cititorulu totusi se póta pricepe, ca auctorulu se pune aici pe terenulu negatiunii si spune curatu aceea ce nu póte priimi nici imperiulu dela Ungari'a nici acésta dela cela.

Temeli'a de dreptu istoricu a natiunii ungueresci, dice auctorulu, este alegerea de rege intemplata dupa batali'a dela Mohács (1526 — Ferdinandu). Acea temelia s'eu basa de dreptu inainte cu 140 ani adica in anulu 1723 s'a si trecut cu tóta solenitatea in cartea de legi a Ungariei. Aceeasi se chiama: Sanctio pragmatica. Prin acelu contractu de statu se determinà si satori odata pentru totudeauna dreptulu legitimu alu domnitorului, ordinea succesiunii la tronu, unitatea imperiului, cum si dreptele pretensiuni ale natiunii. Maiestatea S'a in Oct. 1860 inca reocupà acelu terenu, adica sanctiunea pragmatica.

Candu strabunii unguiriloru recunoscuro unitatea domniei preste patri'a nóstra si preste tierile ereditarie, candu ei priimira si nou'a ordine de succesiune (adica si in ramur'a femeiesca), candu ei recunoscuro ca posesiunea intréga a casei domnitóre nu se mai póte impartii si despartii, atunci ei fundara Imperiulu.

Prin urmare sanctiunea pragmatica este acea temelia, prin care se facu imperiulu, si se satori unirea partiloru lui.

Prin acésta Ungari'a intrâ pentru totudeauna intr'o confederatiune de staturi si se facu partea unui corpu mai mare de statu, a carei integritate si nedespartibilitate o a prochiarnatu serbatoresce.

Intr'aceea Ungari'a recunoscundu legalminte fundarea imperiului, isi pastrà totuodata si integritatea esistintiei sale de statu, prin urmare uniunea (cu provinciile ereditarie) se asiedià pe temeli'a autonomiei intrenationale; acésta fu o conditiune esentiala a uniunii. Prin urmare in sanctiunea pragmatica se coprinde si temeli'a pe care s'au asediatu libertatile nóstre.

Acésta referintia singulara se pastrà timpu indelungatu, fara cá ea se fia produsu conflicte. Acésta venia de acolo, ca drepturile maiestatice era fórté intinse, pentruca in tierile ereditarie era form'a de regimu ab-

solutu, eara in Ungari'a etc. libertatea avea unu campu prea angustu de desvoltare.

Recunoscuro fiindu unitatea imperiului, se intielege ca s'au desvoltatu si afaceri comune totului; in resiedinti'a monarchului comunu se fundâ o potestate centrala, carea cu incetulu puse man'a pe tóte acelea mediulóce, care i asigura unitatea monarchiei. Formele administrative, prin care era representata potestatea centrala a monarchiei se numia: Cancelari'a de statu din Vien'a, consiliulu belicu alu curtii, camera generala a curtii si consiliulu de statu. — Regimulu Ungariei constá din: Cancelari'a curtii, consiliulu locutiitoru si camer'a regésca a Ungariei.

Asiá ne aflà a. 1848, care inse pe tóte acelea forme si institutiuni le dete preste capu.

Acum problem'a era, cá in loculu formeloru vechi, se se puna altele noua si déca se potea, mai bune. Ce s'a intemplat se scia. S'au pusu dóua ministerii, unulu in Vien'a si altulu in Pest'a, adica, cele doua diumetati de imperiu s'au desfacutu in cele mai multe afaceri ale loru una de catra alt'a; confusiunea de idei a crescutu, de unde apoi au urmatu tóte relele acelea cate au venitu preste imperiulu intregu.*)

Cum ar' fi a se regula dreptulu celu nou publicu? Acelasiu dupa auctoru s'ar' poté regula: prin satorirea referintieloru imperiului catra domnitorulu comunu; alu referintieloru imperiului catra Ungaria; alu Ungariei catra regele.

Spre acestu scopu trebue se se recunósca doua principii cardinale. Anteu ca, Ungari'a face acea parte integritóre a imperiului, fara care acesta nu ar' poté esista. Intregulu coprinu alu tieriloru ereditarie nu face imperiulu, precum nici Ungari'a singura nu 'lu face. Numai amendoua partile impreunate facu imperiulu. Acésta definitiune e priimita si de intrég'a Europa'. Alu doilea principiu cardinalu este, cumca natur'a acestei impreunari a celoru doua parti principale este cu totulu diferitóre de natur'a impreunarii partiloru din care sunt compuse acelea doua diumetati intre sine. Ungari'a este unita, impreunata, eara nu adnectata, nu incopciata.***) Uniunea si paritatea, recunoscuro, acésta e continuitatea de dreptu (Rechtscontinuitaet, jogfolytonoság).

*) Nu ne indoimu, oa auctorulu ne va da dreptu, déca noi vomu sustiené, cumca aceeasi nefericita confusiune de idei totu mai domnesce si pana astadi. Se mai afla inca multi ómeni din tóte clasele si nationalitatile, cari fara a se ocupa inadinsu si intinsu cu istori'a si cu dreptulu publicu alu respectiveloru tieri, ci tractandu tóte numai cá de claca, fara picu de petrunere mai afunda, deschidu gur'a mare, striga, imprósca, condamna totu ce nu respunde fantasiei loru celei ne'nfrenate de studiulu seriosu si de esperiintia.

Not'a refer.

**) Distinctiune prea subtire acésta Dle Kovács, in catu nu mai scimu cine se te pricepa. Déca diceai, uniune, eara nu contopire (Verschmelzung, Auflösung, beolvasás), cá si candu ai topi la unu locu cér'a cu resin'a, s'eu mai multe metale pentru-cá se torni o statua s'eu unu tunu, atunci totu te ar' fi mai intielesu. Intr'aceea la punctulu acesta va fi bine óa se intrebi si pe Croati'a, si pe Transilvani'a, inca si pe Boemi'a, Veneti'a, Galiti'a.

Ref.

Pentru-cá se ajungemu la acestu scopu, trebuie se manecamu din punctele de plecare, pe care le avem astadi dinaintea ochiloru nostri.

Puntulu de plecare in Ungari'a sunt legile din 1848; éra dincolo de Leitha patent'a din 26 Fauru 1861. Mai este inse si o alta sistema, numita acelu din 1847, carea inca nu se póte trece cu vederea, pentru-ca de si inchinatorii ei nu prea esu pe facia cu ea, cu tóte acestea evlavi'a loru catra institutiunile vechi ne este prea bine cunoscuta.

Sistem'a inse din 1847 e cea mai ticalósa; aceea ar' trebui se ne arunce in absolutismu, restaurandu pe Staatsrath, Staatscancelei, Hofkammer (visteri'a), Hofkriegsrath etc., in contra careia ungurii totudeuna protestasera. Scurtu si bine, auctorulu denéga partitei din 1847 ori-ce dreptu de restauratiune.

In oatu pentru legile din 1848 auctorulu sustiene, cumca Ungari'a facú fórte bine, déca in anulu 1860/1 se puse pe terenulu legii si alu legalitatii, care trebuie se fia respectatu de toti cati tienu la respectulu moralei publice si alu ordinei publice, adauge inse, ca a fostu o nenorocire si mare ratacire, cumca ungurii au prochiama specialminte legile din 1848, eara apoi ii desvinue totusi, inse numai cu aceea, cumca anulu 1861 fiindu anu alu reactiunii in contra sistemii absolutistice, ómenii lasara a se rapi de patima. De aici inainte auctorulu luandu legile din 1848 sub analiza afla, ca aceleasi necidecum nu se pota lua de temelia, pe carea lucrandu mainainte se poti mediuloci complanarea diferintieloru dintre Ungari'a si imperiu, cum si se statoresci referintiele loru cu óresicare securitate pe viitoru. Ci Dn. Kovács merge si mai departe condamnandu unele decisiuni legislative din 1848 pe facia si fara crutiare, candu adica la pagin'a 15 dice: „Unele puncte din acestea legi au fostu fatale pentru tíera. Diet'a intocmindu nou'a sistema administrativa nu s'a indestulatu a trece cu o singura saritura pana la marginea cea mai din afara a monarchiei moderate, ci ea a mai sguduitu si cele mai esentiale puncte ale sanctiunii pragmatice, atacandu adica unitatea imperiului prin aceea, cumca a investitu pe palatinulu cu drepturile Maiestatii, care nu pota fi vatamate.“

Prin urmare neci legile din 1848!

Auctorulu inse nu póte lua de temeli'a neci patent'a din 1861. Causele pentru care nu o póte priimi neci pe acésta se desvolta mai pre largu, din care tóte incheia, ca cu aceea principiulu unitatii, egalitatii si alu paritatii este subminat si ca Ungari'a este redusa la starea de es. a Bucovinei si a Istriei. Dn. Kovács inse mai afla, ca si de altumintrea cu o constitutiune precum este patent'a din 1861 respunabilitatea ministeriala si regimulu parlamentariu intru intielesulu modernu neci odata nu se va poté introduce; noi inse adaugemu, cumca temeiurile aduse spre a 'si sustiené acésta negatiune, necidecum nu ne indestulara si ca am fi asteptatu, cá se 'si o proptésca cu totulu altumintrelea. Intr'aceea nu ne prea miramu, pentru-ca Dn. Kovács la unu altu locu sustiene in cuvinte bine respicate, cumca parlamentarismulu europénu in ochii sei e numai o jocaria, o amagire! — Asiá deci, pana aici totu negatiuni. (Va urmá).

Brasiovu. Invoiéla între unguri si romani. Sub acésta titulu citimu in „Magyar Sajtó“ Nr. 63 din 17. Martiu a. c. unu articulu, carele in partea lui cea mai mare coprinde numai traductiunea unui altu articulu „Telegrafulu ramanu,“ alu carui simburele este, cá ungurii se aléga din sinulu loru trei barbati venerabili si intielepti dintre aceia, carii au desvoltatu si pana acum cea mai zelósa activitate pentru patria si natiune, eara romani (cati? toti?) se stè la tribunalulu acestora se 'si descrie cu tóta sinceritatea starea natiunii loru si dorintiele ei; eara cei trei unguri se se prefaca — in idea — pre catuva timpu in romani, se 'si intipúesca (déca voru fi avendu fantasia de ajunsu) natiunea loru in starea natiunii romanesci, dupa aceea se dictese ei însii tóte conditiunile neaparatu recerute spre asecurarea existintii nationale, a desvoltarii si a culturei, totuodata inse romanii priimindu acelea conditiuni fara nici o reserva, natiunea magiara se 'si dè o parola de onóre ca le va observa din partea s'a.

La acestea „M. Sajtó“ aratandu'si bucuri'a pentru apropierea romanilor catra unguri dechiara totuodata, precum si urmá firesce, ca neci unu unguru de ar' fi elu inca pre atata de renumitu si respectatu, nu póte promite nimicu in numele tierii, eara in numele propriu pota promite atata, ca venindu cestiunea natiuniloru in dieta pre tapetu, ei voru stá

cu totuadinsulu, cá pe temeiulu unitatii politice nationaliloru se li se asigure celu mai liberu desvoltamentu. —

Apoi se mai strige numai ungurii, séu ori care alta natiune predominatóre, cumca romanii nu sunt precum dicu francii „de bonne foi!“ Candu am cititu mai antaitu susu citat'a coresponditia, mi s'a parutu in momentele d'anteiu ca me afiu in vreo tíera din resaritu la o pregatire de logodna, unde cuscrii si cuscrele in spe isi insira margaritele si salbele si astépta cu doiosia óra candu se 'si faca unii la altii darurile de nunta, fara a mai intreba, déca tinerii sunt si ei invoiti între sinesii. Acésta ar' fi o politica ce s'ar' face in manier'a eclogeloru lui Virgiliu séu ale lui Gessner. Apoi dieu, se mai cutese a denega cineva romanului geniulu poeticu, nam hos ego . . . le ar' amerintia reposatulu Pralea.

Inse a propos! Fiindca tocma ne aflamu pe calea impacuirii, eu rogu pe diurnalele romanesci inclusive si Telegrafulu, cá se bine voiésca a deschide, incai pe a 4-a colóna o rubrica statatóre titulata: „Impacuirea si invoirea romaniloru între sinesii.“ Earu diurnalele unguresci inca voru face prea bine déca 'si voru deschide si ele o rubrica intitulata „Impacuirea si invoirea unguriloru între sine,“ mai adaugemu si „cu regimulu.“

Ceanu Mare 28 Fauru. **Scire trista.** Reverend. D. Theodoru Popp inca in 7 Fauru a. c. s. v. s'au mutatu la celea eterne — in etate de 79 ani spre durerea tuturor, dupa ce mainainte cá profesorulu de retorica in mai multi ani in Blasiu, dupa aceea cá parochu si archidiaconu Cosognei precum si asesoru consistoriului archidiecezanu in unu siru frumosu de ani au meritatu increderea superioriloru sei, si stim'a tuturor. — Osemintele lui fura inmormentate cu o rara solenitate — celebranti fura toti preotii tractului, între care pontificantele, T. D. prot. alu Turdii Ioane Antoneli cu una oratiune funebrala, sciù stórcelacrimi din ochii unui publicu fórte numerosu, din intregu Opidulu Cosognei, cu magistratulu si concurenti din satele vecine. — Demnulu acestu preotu cá tata de familia dede si cuvenit'a crescere filoru sei, între care Aron Popp la oficiulu montanu din Zlatna, geometra, Ioanu Popp registrantu la Esc. r. gubern. si Susana Popp de Szabo preotésa in Ceanu Mare, cari 'lu plangu cu durere cá si totu tractulu Cosognei, amici, si cei ce lau cunoscutu mai deaprópe — fiaii tierin'a usióra si multu fatigatulu lui sufletu se 'si afle odihna in sinulu lui Avramu!

Preotii tractului Cosognei.

Dela Retégu éra ne sosi trist'a scire, ca prot. Trifonu Muresianu, nedespartitulu sprijinitoriu alu tuturor intreprinderiloru literari nationali, a repausatu in Domnulu si s'a astrucatu cu tóta onórea in 29 Ianuariu a. c. Memori'a lui fia nestérsa la posteritate!

Turd'a 9 Martiu c. n. Comitétulu nostru insarcinatu cu procurarea, incasarea si impartirea ajutorieloru destinate pentru juristii meseri, ci cu progresu bunu si portare morale cuvenita din comitatulu Turdei in 27 Fauru dede unu balu la reg. Mati'a cu scopu de a imulti colectele facute pentru scopulu pre atinsu; si rezultatulu fù imbucuratoriu, ca-ce pana acum aduse una suma de 168 fl. v. a., si fienduca spelele au fostu numai 40 fl. au remasu in casa cá venitu curatu 128 fl. v. a. Acestu comitetu 'si trage inceputu din an. 1862, activitatea membriloru lui din trecutu o documentédia de ajunsu sumele ce s'au impartitu in anii precedenti, ér' pentru cea de acum vorbescu cifrele urmatorie: cá restu din a. trecutu s'au perceputu 48 fl.; au incursu cá colecte si venitu curatu din balulu memoratu 366 fl. 85 cr.; s'au impartitu între 9 juristi din tienuturi de acestu comitatu, cari studiedia in Sabiiu, Pest'a si Clusiu 175 fl. 45 cr. computulu mai speciale se va face cu finea anului, ér' acum me restringu spre a esprimá multumita publica Dn. Demetriu Gidrai jude cercuale in partea Campiei, carele singuru au colectatu si administratu una suma de 125 fl. provocandu totu de una data pre volitorii de a participá de in aceste colecte, cá se-si tramitia testimoniale scolastice din semestrulu primu, cari au de a sierbi de indereptariu acestu comitetu la impartirea ajutorialoru pentru semestrulu alu doile.

Sicla u (prediulu Két halom). In a. 1861 avuiu norocire a ve tramite copi'a protocolulu de limba romana, luat in Siclau — 24 Sept. v. 1861 — corespondintia asta se si primi inca atunci in pretiuitulu nostru organu „Gaz. Trans.“ in Nr. 78 1861. — „Concordi'a“ a publicatu in Nr. 19 1861 si protocolulu. Acum ne provocamu la acelu protocolu cu atatu mai vertosu, ca avem notariu pe D. G. P. romanu, dela care amu asceptatu — ba si pretindemu se scrie numai romanesc, — de si mai deunadi se incercá a aretá si totuodata a de-

clará, ca densulu va scrie cum 'i va placé -- numai romanesce nu! si asta numa in mani'a bravului -- nostru juratoru comitatensu S. Deseanu a facutu, pentru-ca iau mandatu se se tiena strictu de ordinatiunile mai inalte. -- Vendiendu unii buni romani si totuodata membri ai comunei Siclau, -- ca notariulu o se faca lege dupa placu, a si aretatu caus'a acest'a inclitului comitatu, alu carui capu e Ilust. S'a D. Teod. Serbu comite supremu in Aradu. -- Ilust. S'a bine voi a ordina incuisitiune in tréba acést'a. Notariulu P. response comisiunei, ca densulu recunósce, ca aceea a declaratú -- si ca atunci vr'o cateva relatii oficiose a scrisu in limb'a maghiara, -- inse elu numai din gura a disu aceea, -- destulu, ca a facutu abusu facia cu limb'a romana. -- Acumu asceptamu cu nerabdare hotarirea comitatensa -- si implinirea voliei poporului, -- care mai multu 'si iubescé limb'a cá viéti'a.

T. Popu.

UNGARIA. Pest'a 14 Martiu. Ecscesu demonstrativu. Eri in 13 Martiu pe la 7¹/₄ óre se aduná inaintea cafanei „Zrinyi“ unu stolu de poporu. Unu oratoru se redicá si incepú a vorbi despre insemnatatea dilei din 13 Martiu, care a datu libertatea Vienei in 1848 si dieificandu si pe Garibaldi in cuventarea s'a incheiá cu ecschiamari din respoteri: „Éljen Kossuth si 1849!“ la care vivate si cartulu de poporu secundá intre strigate si alarme, si luara ulitiele de alungulu intre necontentite strigari „Éljen Kossuth!“ si lindu pe toti cati intalneau, a strigá „Se traiésca Kossuth!“ „Ungarische Nachrichten“ mai adauge la acést'a scire, cumca una servitóre ar' fi aruncatu unu vasu de apa asupr'a stolu-lui de poporu luandu fug'a, ér' alte persóne, care nu vrura a strigá „Éljen Kossuth“ fura gonite intr'una casa, de unde esindu unu barbatu voinicu si nevoindu a secundá strigatului, fú atacatu si in reluptare capatá 2 rane in spate, 2 in partea stanga si una in partea drépta, fora a fi periculóse. In data dupa acést'a pe la 8 óre se imprastiá poporulu de sene fara se fi pasitu la mediulocu vigili'a militara. „Pesti Hirnök“ observédia la cele de susu acestea: Candu n'aru puté omulu geli copilari'a acést'a. ar' avé dreptu temeiu a se bucurá de fiasco, pe care 'lu facú parol'a cea dieificata din 1848 in mic'a acést'a demonstratiune. --

Guvernulu dovedi catu se pretiuesce si cata incredere are inaintea intregi poporatiuni a capitalei, fienduca necrestandu demonstratiunea acést'a nu aflá de lipsa a luá mesuri pregatitóre spre a o intempiná, cu tóte, ca cartulu acel'a de poporu primi cu indignatiune acést'a ignorare. Tempulu a trecut, candu parol'a din 1848 potea se nebusca pre ómeni; tempulu demonstratiuniloru a trecut si nu o mai potu provocá neci domnisorii neci maciucele.

Dupa impartasiri mai próspete din Pest'a in 16 dimineti'a se arestara prin militia mai multi insi pentru neajunse politice, intre cei arestati se afla si: Paul Almásy, Ludovicu de Benitzky, Nedeczky, Ladislau de Szelestey, Klementis dela Phönics, librariulu Sebes.

— „Wanderer“ impartasesce, cumca numerulu persóneloru, care fura arestate parte prin hoteluri parte in locuintie private trece la 18 insi, dintre cari d. e. Paulu de Almásy unu proprietariu avutu, erá presedintele casei deputatoriloru in 1848, si dupa catastrofa dela Világos emigrase, intorcunduse numai cu amnestia in patria. Insemnata persóna e si Stefanu de Nedewsky, ca elu e cumnatulu lui Franz Deák si Benizky fú deput. in diet'a din 1861 si in 1848 siefu alu unei trupe guerilice. Klementis erá colonelu de honvedi. Ludovicu Gáspár e avocatulu. Szelestey e unu scriitoriu maghiaru fostu deputatu.

— In 13. se arestase in Vien'a unu nobilu maghiaru, la care s'aru fi aflatu una consemnatiune, care cuprindea tóte numele celor arestati, si intr'aceea se dovedise, ca unii din acestea persóne au primitu deadreptulu din Turinu proclamatiuni Kossuthiane, si póte va fi resuflatu ceva si despre regimulu nationalu. -- Destulu ca politia, care e neadormita in tóta Europ'a a aflatu una dela alta tóte fibrele pornitoriloru si gubernelule le intempina cu mesuri de precautiune pentru sustinerea ordinei legale si a pazei locuitoriloru celoru paciuti.

— „Pesti Hirnök“ provóca pe patrioti a se impartasi in mai mare numeru de catu pana acum la administrarea tiei, primindu oficia. in diet'a din a. 1861 neamu scósu rótele din masin'a regimului, neamu insielatu; déca amu facut'o acést'a cu aceeasi credintia ca masin'a se va opri; regimulu a fostu in pusetiune de a procurá róte bune si rele dupa cumu se nimerea si administratiunea nu s'a impededatu; déca inse amu vrutu a demonstrá, atuncia opulu demonstratiunei s'a finitu. Valorea ei de atunci nu se póte neci mari neci miciorá. Lucrarile dara nu stau mai multu asia, in catu denegandu

rótele nóstre se potemu impedeoa masin'a, ca-ci trebuie se a-flamu, ca administratiunea progreséza asia si in astufeliu de directiune in catu nu se mai simte neci o lipsa dupa rótele de mai inainte. Acuma trebuie póte se si grigimu pentru aceea, cá rótele cele rele se nu se inveciesca, ci se se schimbe, unde se da ocaziunea si unde face lipsa cu róte bune si de aceea, cari potu misca intr'o directiune favorítórie. Asta e vorb'a si parol'a dilei intre conservativi.

Cronica esterna.

Din campulu resbelului. Dupa titlulu acest'a ascépta cetitorii cine scie ce noutati impuitóre; inse si asta data n'avemu alta de reportatu de catu, cumuca esindu danii din Düppel catra Rackebüll fura respinsi si brigadele Röder si Canstein si 3 batalione de venatori luara oster si vester Düppel, nesce intaritari de inaintea siantiuriloru celoru tari; prusienii perdura mai una suta si danesii cadiura prinsu vro 300. Flot'a danesa a inceputu a atacá mai cu deadinsulu si in 17 se intemplá catra Stralsund unu atacu marinu.

In Svedi'a se tienú in 15 deschiderea dietei numite Storting. Regele observá in cuventulu de tron, ca pentru tóte eventualitatile doresce a avé libertate in lucrarile s'ale, de aceea cere voia spre a face intrebuintiare de armat'a de linea si de flota pentru ajutoriulu Daniei inca in resbelulu de facia si pretinde votarea de 800 mii taleri.

Pana acuma se totu versá sange de in ambe partile; din partea aliatiloru, dupa cum se crede, cadiura vr'o 4000 din partea daniloru inca voru fi cadiutu pre atatia cu tóte, ca din partea comandai supreme danice a esitu unu reportu, in care se defige numerulu perderei pana la 22 Fauru peste totu la 43 oficiri, 2 medici si 1926 feciori morti, raniti si neafleti din infanteria, multa perdere fara cá caus'a acést'a se se fi apropiatu catu de pucinu de deslegare, ci se pare, ca se totu mai incurca.

Conferintie. Scirile mai próspete anuncia, ca Dani'a primesce conferintia oferita de aliatu, inse numai pe bas'a negociatiuniloru din a. 1851 si 1852 si fara a se invoia la armistare.

Franci'a pretinde cá si federatiunea germana se aiba representantulu séu, ceea ce nu pré place Austro-Prusiei, ér' Angli'a nu va a esi in publicu cu desbaterea despre conferintia pana dupa pasci. Ceva se cóce in nordu.

FRANCI'A. Parisu 15 Martiu. Archiducele Maçs inainte de pornirea s'a la Belgi'a si Londonu unde se afla acumu primi dela imperatulu Napoleonu ordinulu mare cordonu alu legiunei de onóre si se crede, ca misiunea in. Sale a fostu si in obiectulu sustinerei pazei europene cu poteri unite ale tuturorulu guvernoloru. -- De alta parte ducele de Koburg s'a intrepusu la imperatulu Napoleonu in caus'a nationala germana, cá se recunósca dreptulu ducatelor Holstainu si Schleswigu de a 'si hotari ele singure sórtea, fiendu-ca numai asia s'aru poté restitui si auctoritatea cea vatemata a majoritatei federatiunei, care ajunse a nu fi bagata in séma. --

ITALIA. Din Turinu se scrie ca flot'a ital. 9 nai de resbelu se duce la Ancon'a.

Sciricornurata. „G. C.“ scrie, ca revolutionarii s'au imultitu in Iassy si vréu a intreprinde lucruri aventuróse, si inca se vorbesce de dóue ecspeditiuni. --

In Galati se astépta pe tóta diu'a se sosésca 110 tunuri acordate de reg. Romaniei dela liferantulu Godillot din Parisu, si dupa sciri dela Constantinopole acestea tunuri ar' fi si sositu la Bosforu; intrebarea e óre pute se voru liferá la Galati, unde mai multi oficiri tramisi de regime le asteapta.

Bucuresci 19 Fauru „Buoiumulu“ ne aduce o Icona urita urmata in urm'a desbateriloru camerei despre drepturile municipale ale evreiloru, cu ocaziunea desbaterii legei comunale, aceea e cea urmatória: „Eri a fostu in capitala o priveliste din cele mai straine: o revolta de Evrei, neci mai multu neci mai pucinu; si acésta, indata, a duoadi dupa siedintia de nópte a camerei oligarchiei, in care D. Costa-foru a desfasiuratu o lunga ieremiada asupra ilustratiunii némului evreescu, asupra lungului martiriu alu acestei natiuni de bravi, asupra meritelor dobendite prin sacrificiele loru in patria romaniloru, si asupra drepturiloru ce au evreii se pretinde caderile de cetatienu in Romani'a. Felicitamu pe D. Costa-foru pentru lunga sé pledoaria, inspirata in modulu trasu de Ieremi'a, si ne grabimu se spunemu lectoriloru nostri faptulu ce s'a petrecutu eri in capitala:

Pe la 8 si pe la 9 óre de diminétia, s'au gasitu placarde lipite pe murii sinagogelor evreesci, pe la cateva cafenele, pe la cateva respantii; si mai multi pui de evrei alergandu in tóte partile, neci mai multu neci mai pucinu, de catu cu pro-

clamatuni in tóta legéa contra progresului, contra ideelor civilisatiunei, desfasiurate de ou séra in adunare de catre D. Costa-foru, propoveduindu si proclamandu mosaismulu. Inalta politia a socotitu de trebuintia se curme scandalulu chiamandu pe rabinulu israelitu cá se se informese: de catre cine sunt facute, si de catre cine s'a ordinaru publicarea aceluor proclamatiuni? Rabinulu, indreptatu in tóta talia s'a, respunde cu arogantia ca: elu a facutu acele proclamatiuni si elu a ordonatu publicarea loru.

Negresitu ca unu guvernulu care se respecta catu de pu-cinu n'a pututu se face altufeliu, padiendu si tóte regulele cu-viintiei si ale umanitatii, de catu se tramite pe inderetniculu rabinu acasa se se gatésca. spre a pleca se tréca fruntariile tieriei a carei ospitalitate n'a sciutu se o pretiuésca.

O deputatiune de evrei vine la guvernulu se reclame contr'a acestei mesuré, si se spune ca tóte obstele evreesi sunt in picioré; ca 2000 evrei stau pe piáce si-si ceru pe rabinulu caruia nu-i s'a permis de catre guvernulu se face si se publice proclamatiuni in capital'a Romaniei.

— Sunt 2000 de evrei in picioré, pe piáce? intreba ministrulu pe superb'a deputatiune.

— Déra, Domnule ministru: sunt 2000, si peste cateva óre voru fi mai multi.

— Se mérga 15 pompieri sei numere, dise ministrulu unui aginte alu politiei, ce stá de facia la acésta ceremonia.

Greoiulu Aga alu capitalei i veni greu se se duca se derangeze pe pompieri; pleca insocitu de doi gendarmi calari pe piecele cu evreii, si toti predestinati guardiei nationale, spre aperarea Romaniei, perira cá umbrele.

Acésta batujocura, a suferi si proclamatiunile rabinului contr'a mesurorulu guvernului dupe ce scaparemu de proclamatiunile chiriarhului Kirilu alu Santului-mormentu, trece peste tóte rescólele.

Acumu nu e de mirare ce ése, cá rabinulu se fia fostu auditu a mai multor puteri, cari se bucura in tier'a nóstra de beneficiile capitulatiunilor acestor puteri respective cu inalt'a Pórta; nu este de miratu ca evreii se reclame si ei dreptulu a guvernulu tier'a romanésca.

Avem speranti'a inse ca guvernulu actualu alu Domnitoriului va sci se face cu rabinii evreilor cea ce a sciutu se face guvernulu trecutulu alu Domnitoriului cu chiriarhii calugeri greci.

In siedinti'a numita, dupace D. Costa-foru a sustienutu din tote poterile, cá se se dé dreptulu israelitoru pamenteni asemenea, D. ministrulu Cogalniceanu a adausu, cá se se luminedie israelitii, se fia cá israeliti romani cei ce sunt pana acumu germani, poloni, unguri, si candu le va bate anim'a la ori-ce facta nationala romana, atunci manifestanduse voru luá si drepturi; ér' C. A. Rosetti propusa unu amendamentu care s'a si adoptatu de comisiunea adunarei si ministeriu, si acestu amendamentu dice: ca pana la noua legiure se aiba drepturile comunale israelitii pamenteni, cari voru fi dobanditu in armata grade de suptu oficiri; acei cari voru invetiá in scólele din Romani'a; acei cari voru avé diplome din strai-natate licentiate si doctorate de ori-ce sciintie, si acei cari voru avé o industria unde se se intrebuintiedie 50 de lucratori.

Ceea ce privesce la caus'a inarmarei tieriei, apoi cu tóte ca Ali Pascha s'a adresatu catra Domnitoriulu, facundui remonstrari, pentru marginirea armarei, dupa cumu suna conventiunea din 19 Aug. 1858, care dictésa, ca numai in intielegere cu Pórt'a se póta mari numerulu armatei, defiptu odata, totusi armarea tieriei din laintru o privesce acumu si Turci'a, cá unu feliu de garantia pentru apararea neutralitateri Romaniei, si pentru sustienerea paceri din laintru, care ambe probleme bene resolute sunt si pentru Turci'a o garantia de securitate din partea acést'a. Audimu, ca Turci'a de si sumutiata nu va a incalcá Romani'a. —

„Romanulu“ ne aduce din „La Voix de la Romanie“ unu ecstractu din responsulu, care l'aru fi datu Domnitoriulu catra Pórta la scrisórea lui Fuad Pascha in privinti'a monastiriloru inchinate imprumutatu éra din diurnale franceze, acelu ecstractu e urmatoriulu:

Bucuresci 5 Ianuaru 1864. „ . . . . . Presiunea simtiementului nationale devine atatu de mare in catu nu mai erá cu putintia a amana, fara a provocá esplosiuni, ale carora consecintie scapau prevederiloru omenesci. A trebuitu se me preocupu, inainte de tóte, de ordinea amenintiata. Nu

era de catu unu singuru mediulocu se asicuru liniscea publica, d'a supstitui actiunea guvernului l'acea-a a natiunii in sese si de a lua ori-ce pretestu unei miscari poporarie de care turburatorii n'aru fi lipsitu de a se folosi. Intr'unu cuventu, trebuia a dirige simtimentulu nationale.

Acést'a amu si facutu. Initiativ'a mea a scapatu totu. Instructiunile tramise agintelui meu voru convinge pe Inaltimea Vóstra ca votulu dela 3/15 Dec. a fostu o mesura de inalta necesitate; ele voru confirma totu ce D. Negri a avutu onórea a ve dice atatu de desu despre singura solutiune ce se putea da cestiunii monastiriloru inchinate. Alecsandru Ioan.

In „Bucimulu“ mai vedemu o corespondintia din Rosiorii de vede, in care se raportédia, ca au sositu acolo mai multe ladi cu arme si munitiune spre a se imparti prin satele districtului.

Totu „Buciumulu“ ne reportédia, ca bulgarii au mai fundatu in Romani'a o alta fóia de septemana in formatu mare in limba romana si bulgara, intitulata „Viitoriulu.“ In Brail'a mai ese inca un'a pre care o anuntiaseram in anulu trecutulu. „Viitoriulu rechiamá unirea romaniloru cu bulgarii spre a scóte Rom'a noua din grecismulu in care cadiuse. Redactorulu e Rakowsky si colaboratorulu Velissonu. Noi vomu face cate una revista din cele ce se voru publicá.

„Romani'a militara“ diurnalu redigeatu de 8 capitani de genia, arteria si statu maioru éra ese cu prospectulu séu, ca va esi la 15 ale fiacarei lune, in formatu octavu, cate 6 cóle cu unu galbeu pre semestru.

Studie critice asupr'a istoriei romane de Luca Stroici parintele filologiei latino-romane de Bogdanu Petriceicu-Hajdeu esira la lumina intr'o brosiurica in care se afla si viéti'a lui Luca Stroici si scrierile lui din seclulu a 16-lea pe tempulu lui Eremie Movilla.

Telegramulu Redactiunei.

Bucuresci in 22 Martiei 3 óre, sositu la 8 óre 25 min. séra.

Legéa organisatiunei comunelor s'a votatu. Guvernulu va presentá catu mai curundu legéa rurala pentru emanciparea tieraniloru si regularea reporturiloru loru cu proprietarii!!!

Publicare.

Dupa ce la porunc'a pré inalta a Maiestatei Sale cesarogregie-apostolice ecsecutat'a loteri'a mare de bani a VII pentru scopuri comuni folosítóre, a carei tragere se intemplá in 20 Dec. 1862, s'a incheiatu acum cu totul, nu amana cesoro regi'a directiune de loteria a aduce la cunoscinti'a publica urmarile acestei loterie:

Venitulu curatu alu aceleia esi 230.931 fl. 79 cr. v. a. si se meni de Maiestatea S'a ces. reg. apostolica pentru nenorocitiu prin ecsundarea cea mare a Dunarei, Albei, Vistulei, si a apeloru laturare.

Acestu efectu atatu de favoritoriu alu intreprinderi se potú ajunge numai prin caldurós'a spriginire din partea poporime iubitóre de ómenire din statulu imperatescu si prin aplecarea ei de a confaptui la ajungerea scopuriloru acestor benefacatórie pré gratiosu intentionate de Maiestatea S'a ces. reg. apostolica. Deci déra directiunea c. r. de loteria se simtiesce deobligata a 'si respica in publicu multiamit'a pentru impartasirea acést'a plena de succesu. Dela c. r. directiune de loteria. despartimentulu loteriei de statu pentru scopuri comunu-folosítóre.

Vien'a in 8 Martiu 1864.

Friedericu Sohrank m. p.

2—3 c. r. consiliariu alu regim. si schefu alu directiunei.

Cursurile la bursa in 22. Martiu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 61 cr. v.
Augsburg	—	—	117 " 25 "
London	—	—	117 " 45 "
Imprumutulu nationalu	—	—	80 " 50 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 " 50 "
Actiile bancului	—	—	774 " — "
" creditului	—	—	183 " 80 "

Obligatii desarcinarii pamentului in 19. Martiu 1864:

Bani 71.— — Marfa 71.50